

Uchwała z dnia 24 lutego 2009 r., III CZP 127/08

Sędzia SN Jacek Gudowski (przewodniczący, sprawozdawca)

Sędzia SN Stanisław Dąbrowski

Sędzia SN Elżbieta Skowrońska-Bocian

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa "M." S.A. w B.-B. przeciwko "B.", sp. z o.o. w T. o zapłatę, po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym w dniu 24 lutego 2009 r. zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 30 września 2008 r.:

„Czy ustanowiony w art. 479⁹ § 1 k.p.c. obowiązek doręczenia w toku sprawy przez stronę reprezentowaną przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego odpisów pism procesowych z załącznikami bezpośrednio stronie przeciwnej i dołączenie do pisma procesowego wnoszonego do sądu dowodu doręczenia drugiej stronie odpisu pisma albo dowodu wysłania go listem poleconym, pod rygorem zwrotu pisma bez wzywania do usunięcia tego braku – dotyczy również składanego w formie pisma procesowego wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia środka odwoławczego?”

podjął uchwałę:

Przewidziany w art. 479⁹ § 1 zdanie drugie k.p.c. obowiązek dołączenia do pisma procesowego wniesionego do sądu dowodu doręczenia drugiej stronie odpisu tego pisma albo dowodu wysłania go przesyłką poleconą dotyczy także pisma z wnioskiem o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji.

Uzasadnienie

W sprawie gospodarczej z powództwa "M." S.A. w B.-B. przeciwko "B.", sp. z o.o. w T. o zapłatę strona powodowa uchybiła terminowi do wniesienia apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej, w związku z czym – składając tę apelację – złożyła także wniosek o przywrócenie terminu do jej wniesienia. Ze

względu jednak na to, że – wbrew art. 479⁹ § 1 k.p.c. – nie dołączyła do wniosku o przywrócenie terminu jego odpisu, przewodniczący w Sądzie Okręgowym zwrócił ten wniosek, a następnie – postanowieniem z dnia 10 lipca 2008 r. – Sąd Okręgowy odrzucił apelację (art. 370 k.p.c.).

Rozpoznając zażalenie strony powodowej od tego postanowienia, Sąd Apelacyjny w Katowicach powziął poważne wątpliwości, którym dał wyraz w zagadnieniu prawnym przedstawionym Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 479⁹ k.p.c. był już przedmiotem wszechstronnej analizy Sądu Najwyższego dokonanej w uzasadnieniu uchwały z dnia 27 października 2005 r., III CZP 65/05 (OSNC 2006, nr 3, poz. 50), gdzie zwrócono uwagę, że różnorodność sytuacji powstających w toku postępowania, odmiennosc interesów i celów stron, a także liczne wymagania stawiane przepisami kodeksu sprawiają, iż treść, charakter oraz funkcje pism procesowych, obejmujących wnioski i oświadczenia (art. 125 § 1 k.p.c.), mogą być bardzo różnorodne. Mogą dotyczyć zagadnień formalnych lub merytorycznych, kwestii zasadniczych dla biegu procesu lub ubocznych, mogą odnosić się do obu stron lub tylko do jednej z nich albo też pochodzić od osób biorących udział w postępowaniu, ale niebędących stronami (np. biegłego lub prokuratora) i wiązać się tylko z ich udziałem w sprawie. Ze względu na tę różnorodność i dynamikę nie można wszystkich pism procesowych traktować w sposób jednolity, jak też nie jest możliwe wyczerpujące unormowanie ich funkcjonowania w procesie.

W związku z tym, aby wyjaśnić, jakich pism dotyczy art. 479⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy dokonał dystynkcji między pismami procesowymi mającymi znaczenie dla innych niż strona wnosząca osób uczestniczących w sprawie, a pismami, które takiego znaczenia nie mają lub dotyczą tylko niektórych uczestników, i uznał, że hipotezą wymienionego przepisu objęte są tylko pisma mające znaczenie dla obu stron. Ten zabieg interpretacyjny jest także kluczem do rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego przedstawionego w niniejszej sprawie, treść uchwały zależy zatem od odpowiedzi na pytanie, czy pismo z wnioskiem o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji jest pismem procesowym dotyczącym tylko strony wnoszącej to pismo, czy także strony przeciwnej.

Przed udzieleniem odpowiedzi na to pytanie należy zaznaczyć, że charakter postępowania o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej nie jest ani w nauce, ani w judykaturze określany jednoznacznie. W szczególności nie są do końca wyjaśnione relacje między przywróceniem terminu do zaskarżenia orzeczenia z jego prawomocnością oraz kwestie wiążące się z instancyjną kontrolą postanowień w przedmiocie przywrócenia terminu, przyjmuje się natomiast zgodnie, że omawiane postępowanie jest postępowaniem wypadkowym oraz – generalnie – że ma charakter dwustronny. W związku z tym w piśmiennictwie, zwłaszcza przedwojennym, podkreślano, że odpis wniosku o przywrócenie terminu, gdy dotyczy terminu do wniesienia środka zaskarżenia orzeczenia dotyczącego istoty sprawy, podlega doręczeniu stronie przeciwnej.

Pogląd ten należy podzielić, gdyż sposób rozpoznania wniosku o przywrócenie terminu do zaskarżenia wyroku – w tym wypadku do wniesienia apelacji – pozostaje nie tylko w interesie strony składającej wniosek. Jest oczywiste, że podważenie prawomocności wyroku, wynikające z uwzględnienia wniosku o przywrócenie terminu, względnie – w zależności od poglądu dogmatycznego, jaki się w tej kwestii przyjmie za prawidłowy – retrospektywne uznanie, iż do uprawomocnienia się wyroku nie doszło, ma istotne znaczenie dla obydwu stron; decyduje o dalszym biegu postępowania w sprawie oraz nierzadko o wyniku sprawy. W niektórych sytuacjach może dojść do zakłóceń we wszczętej już egzekucji albo do obezwładnienia tytułu wykonawczego.

Z tych względów – przechodząc na grunt art. 479⁹ § 1 k.p.c. – należy przyjąć, że przewidziany w tym przepisie obowiązek dołączenia do pisma procesowego wniesionego do sądu dowodu doręczenia drugiej stronie odpisu tego pisma albo dowodu wysłania go przesyłką poleconą dotyczy także pisma zawierającego wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji. Stanowisko to nie jest jednak równoznaczne z przyjęciem, że wymieniony obowiązek dotyczy wszystkich innych pism z wnioskiem o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej, można bowiem bronić poglądu, iż nie w każdym wypadku postępowanie o przywrócenie terminu ma charakter dwustronny. Przykładem jest wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych (o cofnięciu takiego zwolnienia) albo do usunięcia braków formalnych pozwu; „jednostronność” postępowania w obu tych wypadkach potwierdza sam ustawodawca (por. art. 395 § 1 oraz art. 130 § 4 k.p.c.).

Spostrzeżenie to nie może, rzecz jasna, wpłynąć na treść uchwały, która odnosi się do pisma z wnioskiem o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji, dotyczącego – co wyłożono – obu stron procesu, zatem orzeczono, jak na wstępie.